

βολικώνω (I) Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βολικός.

Πλησιάζω τινά (ή λ. θὰ ἐσήμαινε κατ' ἀρχὰς καθι-
σθεῖν τινὰ βολικόν, εὐπροσήγορον, προσιτόν): *Μ' ἐβολί-
κασε καὶ καί μοῦ 'πε. Δὲ ἀρομῇ νὰ μὲ βολικώσῃ (ἀρομῇ
= τολμῇ). Βολίκωσε γὰρ ζὲ ποῦ μὲν κουβέδα (ζὲ = σέ,
πῶ = πῶ).*

βολικώνω (II) Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βολίκιν.

Θέτω τοὺς δοκοὺς τῆς στέγης, στεγάζω.

βολικωσύνη ἡ, ἀμάρι. βολ'κωσύν' Σκυρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βολικός.

Ἐπιδεξιότης, ἐπιτηδειότης: *Ἡ βολ'κωσύν' τ'' 'ς τσοὶ
κατεργαγῆς ἔναι μέγα πρᾶμα.*

Βολισσιανός ὁ, Χίος—Λεξ. Βλαστ. 415 *Βολισσα-
νός* Θήρ. Θηλ. *Βολ'σσιανή* Μύκ.

Τὸ ἐθνικὸν ὄνομα *Βολισσιανός* ἀπὸ τὸ τοπων. *Βο-
λίσσος*.

1) Εἶδος χοροῦ Χίος—Λεξ. Βλαστ. 2) Ὁ προσποι-
ούμενος τὸν μωρὸν Θήρ. 3) Θηλ., γυναῖκα προσωπιδο-
φόρος φέρουσα χιτῶνα ἐκ σινδόνης πορπομένης καθὼς
ὁ ἀρχαῖος χιτῶν.

βολιστήριν τό, Πόντ. (Οἶν.) *βολιστήρ'* Καππ.
(Ἀνακ. Σίλατ.).

Ἐκ τοῦ ρ. βολίζω.

I) Ὁργανον τῶν χρυσοχόων, διὰ τοῦ ὁποίου στρογγυ-
λαίνουν τι Πόντ. (Οἶν.) II) Κόσκινον μὲ μεγάλας ὀπὰς,
διὰ τοῦ ὁποίου ἀποχωρίζεται ὁ σῖτος ἀπὸ τὰ χονδρὰ
ἄχυρα Καππ. (Ἀνακ. Σίλατ.) Συνών. *βολίστης* 1, *βο-
λίστρι*.

βολίστης ὁ, Κρήτ. *βολίστης* Κρήτ. (Κατοιδ. Σητ.)
βολίστρας Δ.Κρήτ. Θηλ. *βολίστρα* Κρήτ.—Λεξ. Αἰν.

Ἐκ τοῦ ρ. βολίζω. Ὁ τύπ. *βολίστης* κατὰ τὸ θηλ.
βολίστρα.

1) *Βολιστήριν* II, ὁ ἰδ. 2) Θηλ., πλεκτὸν λίκνον
Κρήτ. 3) Θηλ., πολεμικὴ μηχανή, διὰ τῆς ὁποίας ἐρ-
ριπταν ταυτοχρόνως πολλὰ βόλια.

βολιστικός ἐπίθ. Σίκιν. Τήν.

Ἐκ τοῦ ρ. βολίζω.

Ὁ πρόσφορος πρὸς βολήν, πρὸς σποράν ἔνθ' ἀν.:
Κρομμύδι βολιστικό (ἐπὶ κρομμύου, τὸ ὅποιον φυτεύεται
ἐπίτηδες μεγάλο διὰ νὰ παραχθῇ ἐξ αὐτοῦ σπόρος ἀνα-
παραγωγῆς).

βολίστρι τό, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βολίστρης*, δι' ὃ ἰδ. *βολίστης*.

Βολιστήριν II, ὁ ἰδ.

βολιτάρι τό, Θήρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. **βολίτης* < *βόλος* καὶ τῆς παραγωγι-
κῆς καταλ. - *άρι*.

I) Ὁ ἀλιευτικὸς βόλος, τὸ δίκτυον. II) Πᾶν τὸ
ὡς βόλος στρογγύλον: Ὁ *δεῖνα* εἶναι σὰν *βολιτάρι* (πα-
χύσαρκος παρέχων τὴν ἐντύπωσιν τοῦ στρογγύλου). Ἡ λ.
καὶ ὡς παρων.

βολίτσα (I) ἡ, Κρήτ. Πελοπν. (Οἶν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βολά* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - *ίτσα*
κατὰ τύπ. ὑποκοριστικόν. Ἡ λ. καὶ παρὰ Φωσκόλ. Φορ-

τουν. Δ στίχ. 591 (ἐκδ. ΣΞανθοῦδ.) «ἔλα κ' ἐσύ, κυρὰ Πε-
τροῦ, νὰ πιοῦμε μιὰ βολίτσα».

Φορὰ (ἡ χρονικὴ ἔννοια νοεῖται μετὰ τινος ὑποκο-
ρισμοῦ).

βολίτσα (II) ἡ, Θράκ. (Σαμάκ.) Πελοπν. (Αἶγ. Κα-
λάβρυτ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόλος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
- *ίτσα* κατὰ τύπ. ὑποκοριστικόν.

1) Εἶδος σταφυλῆς μὲ σφαιρικὰς ρᾶγας Πελοπν. (Αἶγ.
Καλάβρυτ.) 2) Εἶδος μύκητος Θράκ. (Σαμάκ.)

Βολιώτικος ἐπίθ. σύνηθ.

Ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ὄν. *Βολιώτης*.

Ὁ ἐκ Βόλου προερχόμενος: *Βολιώτικη* ἐλαιά - *μη-
λὰ* κττ.

βολκός ὁ, Πελοπν. (Μεσσο. Ὀλυμπ. Πυλ.) κ. ἄ.—Λεξ.
Ἐλευθεροῦδ. Μ'Εγκυκλ. Βλαστ. 311 Πρω. Δημητρ. *βουλ-
κός* Ἡπ. Στερελλ. (Ἀρτοτ.)—Λεξ. Βλαστ. 311 *βορ-
κός* Λευκ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *Φολκός* παρὰ τὸ *ὀλκός*. Ἰδ. ΑΣκιάν
ἐν Ἐπιστ. Ἐπετ. Πανεπ. 7(1910/11) 219 κέξ., 10(1913/14)
157 κέξ. καὶ 15-17 (1918/21) 135 κέξ. Κατὰ ΜVasmer
ἐν Rocznik Slawistyczny 5 (Revue Slavistique 1913) 182
ἐκ τοῦ Σλαβ. *vlak*. Κατὰ PKretschmer ἐν Glotta 5 (1914)
291 κέξ. ἐκ τοῦ ἐπιθ. *βολικός*. Ἰδ. καὶ KDieterich ἐν
Byzant. - Zeitschr. 21 (1912) 286.

Ἀλιευτικὸν δίκτυον ἔχον σχῆμα μακροῦ βαθμηδὸν
στενουμένου σωλήνος ὡς αὐλοῦ καταλήγοντος εἰς σάκκον.

βολοβόλι τό, Νάξ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόλος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - *βόλι*.
Πλήθος βόλων. Συνών. *βολοθέμι*.

βολόδιχτο τό, Κύθηρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βόλος καὶ *δίχτυ*.

Δίκτυον εἰς τὸ ὅποιον ἐμπίπτουν οἱ ἰχθύες συναγελα-
ζόμενοι μὲ τὴν *βολαχτήραν*.

βολοθέμι τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόλος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - *θέμι*.
Βολοβόλι, ὁ ἰδ.

βολοκόφινο τό, Παξ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βόλι ἢ βόλος καὶ *κοφίνι*.

Κόφινος διὰ τοῦ ὁποίου μεταφέρονται μακρὰν τοῦ
ἀγροῦ οἱ ἐξ αὐτοῦ συναγόμενοι ἄχρηστοι λίθοι.

βολορριχτημός ὁ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *βολορρίχτω*.

Ἐκφυσις, ἀπόλυσις βολβῶν: *Εἶναι 'ς τὸ βολορριχτημὸ*
οἱ πατάτες.

βολορρίχτω Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Μετοχ. *βολορρι-
χτημένος* Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βόλος καὶ τοῦ ρ. *ρίχτω*, δι' ὃ ἰδ. *ρίχτω*.

Ἐκφύω, ἀπολύω βολβούς: *Βολορρίχτουν οἱ πατάτες*.
Εἶναι βολορριχτημένες οἱ πατάτες.

- **βολος** κατάλ. παραγωγικὴ σύνηθ.

Ἐξ ὀνομάτων παλαιῶν εἰς - *βόλος* συνθέτων μετὰ
τοῦ ρ. *βάλλω*, οἶον: *πυροβόλος*, *φεγγοβόλος* κττ.,
ἀπεχωρίσθη τὸ - *βολος* ὡς ἰδίᾳ παραγωγικὴ κατάλη-
ξις. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 22 (1910) 242 κέξ.

Δι' αὐτῆς σχηματίζονται ὀνόματα δηλοῦντα πλησμο-

νήν του πρωτοτύπου 1) Ουσιαστικά, οἶον: ἐσμός - ζι-
μόβολος κττ. 2) Ἐπίθετα, οἶον: κακός - κακόβολος, κα-
λός - καλόβολος κττ.

βόλος ὁ, κοιν. βόλους βόρ. ιδιῶμ. ὀβόλος Πε-
λοπν. (Λακων. Μεσσ.) ὀβολος Πελοπν. (Οἶν.) ἀβόλος
Πελοπν. (Ἀρκαδ.) ὀλος Κάρπ. σβόλος σύνθηθ. σβό-
λους Β.Εὔβ. Ἡπ. Θεσσ. Θράκ. Μακεδ. Στερελλ. (Αἰτωλ.
Ἀράχ.) κ. ἀ. σβοῦλος Ἀθῆν. (παλαιότ.) Εὔβ. (Αὐλωνάρ.
Κύμ.) ζιβόλε Τσακων.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. βόλος. Ὁ τύπ. σβόλος ἐκ τῆς αἰτίας.
τοῦ πληθ. τοὺς βόλους καὶ ἐκ πλημμελοῦς χωρισμοῦ
τοὺς σβόλους. Τὸ ζιβόλε ἐκ τοῦ σβόλος κατ' ἀνάπτυ-
ξιν συνοδίτου φθόγγου.

Α) Κυριολ. 1) Ἡ βολή τῶν δικτύων εἰς τὴν θά-
λασσαν πρὸς ἀλιεῖαν Αἰγίν. Θήρ. Ἰων. (Κρήν.) Κάρπ.
Κέρκ. Κύθν. Λέρ. Λευκ. Μεγίστ. Νάξ. Πάρ. Στερελλ.
(Μεσσολόγγ.) Σύμ. Τήν. κ. ἀ.—Λεξ. Αἰν. Ἐλευθερουδ.
Μ'Εγκυκλ.: Βούλην τὴ νύχτα ἐκάαμεν δγὸ βόλους Μεγίστ.
Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Ἀριστοτ. Ζῶων ἱστορ. 8, 15, 47
«φασὶ δὲ πολλάκις τριβομένου τοῦ βυθοῦ ἀλίσκεσθαι
πλείους ἐν τῷ αὐτῷ βόλῳ τὸ δεύτερον ἢ τὸ πρῶτον».

2) Τὸ ποσὸν τῶν ἐν μιᾷ βολῇ ἀλιευομένων ἰχθύων
Κέρκ. κ. ἀ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. ΧΜυτιλην. (ἐκδ. Kurtz
σ. 87) «τοὺς ἐξωνηθέντας βόλους τοῦ δικτύου». 3) Τὸ
δίκτυον Θήρ. Μύκ. Πάρ. κ. ἀ.: Ἐβάλαμεν τόσους βόλους
καὶ δὲν ἐπγάσαμεν τίποτε. 4) Ὁ διὰ δικτύου ἀποκλει-
σμός τοῦ στομίου τοῦ ἰχθυοτροφείου Στερελλ. (Μεσολόγγ.)

5) Τὸ νὰ διώκῃ τις τοὺς ἰχθύς διὰ τῆς βολαχτήρας
πρὸς τὰ δίκτυα Πάρ. 6) Τόπος κατάλληλος διὰ βολήν,
δι' ἀλιεῖαν Θήρ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βό-
λος πολλαχ. Ἀπάνως Βόλος Θήρ. Ἐξως Βόλος Θήρ. Μέσα
ἢ Μεσινὸς Βόλος Θήρ. 7) Σφαῖρα μικρὰ ἀπὸ ὕαλον ἢ
ἄλλην ὕλην, μὲ τὴν ὁποῖαν παίζουν οἱ παῖδες κοιν.:
Παίζω - ρίχνω βόλους. β) Σφαῖρα γενικῶς Θεσσ. Πε-
λοπν. (Σουδεν.) κ. ἀ.—Λεξ. Περιδ.: Στρογγυλὸς σὰν βό-
λος Περιδ. Σὰν σβόλους (ἐπὶ ἀνθρώπου μικροῦ ἀναστή-
ματος καὶ χονδροῦ) Θεσσ. || Φρ. θὰ γυρίσῃ ὁ σβόλος (θὰ
γυρίσῃ ὁ τροχὸς τῆς τύχης καὶ οἱ εὐτυχοῦντες τώρα θὰ
δυστυχήσουν καὶ τάνάπαλιν) Σουδεν. γ) Λίθος χειρο-
πληθῆς σφαιρικός ἢ σφαιροειδὺς σχήματος χρησιμο-
ποιούμενος εἰς σφαιροβολίαν ἢ ἄλλας χρήσεις πολλαχ.:
Ἄσμ.

Θὰ τοῦ δείρου πῖσ' ὅς τοὺν κόλου|μὶ οὐχτῶ οὐκάδεις βόλου
(νανούρ.) Λῆμν. δ) Πᾶν πρᾶγμα σφαιρικὸν ἢ σφαιρο-
ειδὺς σχήματος κοιν. καὶ Τσακων.: Ἐνας βόλος ἀσβέ-
στι - ζάχαρι - τυρὶ κττ. ε) Πληθ. βόλοι, εἶδος φαγητοῦ
ἀπὸ χονδραλεσμένον σίτον καὶ ἄλλα καρυκεύματα πολ-
τοποιούμενα καὶ σχηματιζόμενα εἰς τεμάχια στρογγυλὰ
Ρόδ. Συνών. βολάκια (ἰδ. βολάκι 4), γιουβαρά-
κια. ς) Θρόμβος σχηματιζόμενος συνήθως εἰς φαγητὰ
μὴ καλῶς ἀναδευόμενα ἐν τῇ παρασκευῇ ἢ τῷ βρασμῷ
πολλαχ. καὶ Τσακων. 8) Τὸ σῦκον Χίος (Καρδάμ.) 9)
Μικρὸν καὶ σκληρὸν ἐξόγκωμα τοῦ δέρματος ἢ ἐν γένει
πᾶν ἐξοίδημα δερματικὸν Σκῦρ. Σύμ. 10) Λίθος σφαι-
ροειδῆς ἐπιπολάζων, ὁ ὁποῖος εἰς τὸ κέντρον αὐτοῦ ἔχει
κοίλωμα πλήρες ἀλευρώδους οὐσίας νομιζομένης ὡς φάρ-
μακον κατευνάζον τοὺς πόνους τοῦ στομάχου Λευκ. β) Μα-
γικός τις λίθος θεωρούμενος ὡς φάρμακον εἰς διαφο-
ρους ἀσθενείας τῶν ζῴων (τὸ πάσχον ζῷον ποτίζεται μὲ
νερό, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναμειγνύεται σκόνη ἀποξηρομένη ἐξ
αὐτοῦ) Στερελλ. (Αἰτωλ.)—Δλουκοπ. Ποιμ. 197. 11) Ὁ
βολβὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ Λεξ. Αἰν. 12) Τὸ πληχτρον τοῦ

ἰγδίου Θράκ. (Μυριόφ.) Συνών. βόλι 5, γουδοχέρι.

ΧΙΠ) Ἀρχὴ Κύπρ.: Ἐχάλασεν τὸ σπῖτιν ἀπὸ βόλου
(ἐκ βάθρων, ἐκ θεμελίων). Συνών. βολή (Π) VIII.

Β) Μετων. 1) Ἀνθρώπος χαμηλοῦ ἀναστήματος,
ἀλλὰ εὐτραφῆς, παχύσαρκος Εὔβ. Ἡπ. Θεσσ. Νάξ.
Πελοπν. (Γορτυν. Σουδεν.) κ. ἀ.: Εἶναι σωστὸς βόλος
Σουδεν. Ἰ'ναῖκα σβόλους Ἡπ. Αὐτὸς οὐ σβόλους μᾶς κἀν'
τοὺν παλῖ'καρᾷ Θεσσ. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Σβόλος καὶ
ὡς παρων. 2) Ἀνθρώπος μὴ δυνάμενος νὰ σταθῇ εἰς
τοὺς πόδας του Σύμ.: Τὸν ἔφεραν βόλο.

Πβ. βόλι.

βολούλλα ἡ, Πελοπν. (Καλάβρυτ. Κορινθ.)

Ἐποκορ. τοῦ οὐσ. βολὰ διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. - ούλλα.

Ἐπὶ ποσότητος, ὀλίγον τι: Πίνω νὰ βολούλλα.

βόλτα ἡ, κοιν. καὶ Πόντ. (Ἀμισ. Τραπ.) Τσακων.
βουόλτα Μακεδ. (Καστορ.) βόλιτα Κρήτ. Πελοπν. (Οἶν.)
κ. ἀ.—Λεξ. Μπριγκ. βόρτα Ἀστυπ. Θήρ. Ἰος Κάλυμν.
Κάρπ. Κάσ. Κέρκ. Κίμωλ. Κύθηρ. Κύθν. Κύπρ. Κῶς
Λέρ. Μεγίστ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Βόθρ. Ἐγκαρ.) Νίσυρ.
Σίφν. κ. ἀ.—Λεξ. Μπριγκ. βόρτα Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)
βότ-τα Κύπρ. Ρόδ. Σύμ. Χίος (Ὀλυμπ. Χαλκ.) βόττα
Ἰκαρ. Ἰων. (Κρήν.) Σάμ. Σκῦρ. κ. ἀ.—Λεξ. Βλαστ. 320
βόλτος ὁ, Ἀνδρ. Λευκ. Μύκ. Τήν. κ. ἀ. βόρτος Νάξ.
(Δαμαρ.) Σέριφ. κ. ἀ. βόλτο τό, Ἀνδρ. Μύκ. Σκῦρ. Τήν.
κ. ἀ. βόλιτο Ἀνδρ. βόρτο Κέρκ. Κεφαλλ. Κύθηρ.
Κύθν. Νάξ. (Ἀνω Ποταμ. Ἀπύρανθ. Βόθρ. Δαμαρ. Κο-
ρων. Μον.) Σέριφ. Σίφν. κ. ἀ. βόττο Τήν.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *volta*, παρ' ὃ καὶ διαλεκτικὸν *votta*.
Ἡ λ. καὶ ἐν Ἀποκόπ. Βεργαδῇ στ. 332 (ἐκδ. ἘLegrand
Biblioth. 2, 110) «κ' ἔκαμαν βόλταν λάμνοντας κ' ἔσω-
σαν εἰς τὴν φόσσαν». Ὁ τύπ. βόττα καὶ μεσν. Ἰδ. Μα-
χαιρ. 1, 50 καὶ 580 (ἐκδ. R Dawkins).

1) Στροφή, περιστροφή κοιν. καὶ Τσακων.: Γυρίζω
τὴ βίδα δγὸ βόλτες. Παίρνει τὴ βόλτα τῆς ἡ βίδα (προχω-
ρεῖ ἀκωλύτως ἢ κοχλίωσις). Τὸ κλειδὶ κάνει - παίρνει μόνο
μὲ βόλτα. Ἡ ρόδα κάνει τόσες βόλτες ὅς τὸ λεφτό. Τυλίγω
τὴν κλωστή τόσες βόλτες κοιν. Τὸ φεγγάρι παίρνει βότ-τα
(εἰσέρχεται εἰς νέαν φάσιν) Χίος Εἶναι ὅς τὴ βόρτα τὸ
φεγγάρι (συνών. τῷ προηγουμένῳ) Κίμωλ. || Φρ. Παίρνω
τὴν κάτω βόλτα - τὴν ἀπάνω βόλτα (χειροτερεῖ ἢ βελτιώ-
νεται ἡ κατάστασίς μου. Ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Λεξικογρ.
Δελτ. 4 (1948) 108). Παίρνω τὴ βόλτα μου (φεύγω, ἔξα-
φανίζομαι ἢ ἀνατρέπομαι, ἀναποδογυρίζομαι) κοιν. Δὲν
παίρνω μῆτε βόλτα (δὲν προφθάνω οὔτε νὰ στραφῶ) Ἀνδρ.
Ἐν τὸν ἔπιασεν ἡ βόλτα του (δὲν ἐπέτυχεν τοῦ σκοποῦ του)
Μεγίστ. Ἐπῆρε τὴ βόλτα (παρεφρόνησε, τοῦ ἔστριψε)
Κρήτ. Ἐπῆρε τὴ βόλτα τὸ κρέας - τὸ ψάρι κττ. (ἤρχισε νὰ
σῆπεται) αὐτόθι. Τοῦ τό φερε ἀπὸ βόρτα (τοῦ τὸ ἀνεκοί-
νωσε κατὰ πλάγιον τρόπον) Κίτ. Μάν. || Ἄσμ.

Καὶ ράβγει του τὰ μ-μάτια του τρεῖς σόρτες τὰ προνοσούμα
καὶ δέν-νει του τὰ χέρια του τρεῖς βόρτες τ'ἀλεσιόμα
(προνοσούμα=μυρσίμα) Νίσυρ.

Σύνησε, χαδεμένη μου, καὶ πρόβαλε ὅς τὴν πόρτα,
ποῦ 'καμες τὴν καρδούλλα μου καὶ πῆρε μέσα βόλτα
(ἐμαράνθη ἢ ἐσάπισε) Ἀνδρ.

Ὡ λογιόμει μου, μὴ χαθῆς, καὶ νοῦ, μὴν πάρης βόττα
(μὴ παραφρονήσης) Κρήν. β) Ἐπιρρηματ., στροφηδόν,
περιστροφικῶς κοιν.: Φρ. Πάω βόλτα. Φέρνω βόλτα τὸ
δωμάτιο (τακτοποιῶ, εὐπρεπίζω). Φέρνω βόλτα τὸ σκοινὶ
(περιελίσσω). Τὸν φέρνω βόλτα (κάμνω τινὰ νὰ περιστρέ-

